

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

BOCHENEK

OJ CZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

W średniowiecznej niemczyźnie mianem fochenze lub vochenze (pisownia nie była jeszcze wówczas ustabilizowana) określano duży świąteczny placek wyrabiany z najprzedniejszej białej mąki. Naszym odpowiednikiem owego wykwintnego wypieku był weselny kołacz. I choć nie musieliśmy zapożyczać samej potrawy – bo mieliśmy ów rodzimy kołacz – to przejęliśmy jej nazwę, spolszczając jej formę i nieco modyfikując znaczenie.

Uformowana bryła ciasta przeznaczonego na „lepszy chleb” (czyli taki z białej mąki) zyskała w XV-wiecznej polszczyźnie nazwę BOCHENK albo BOCHNEK, po czym dość szybko przyjęła postać BOCHNIEC. Od tego powstały ten BOCHENEK i ta BOCHENKA – różniące się jedynie rodzajem gramatycznym, a nie znaczeniem. Z czasem powstało też zgrubienie BOCHEN, a sam BOCHENEK zaczął oznaczać po prostu jedną sztukę chleba dowolnego rodzaju o podłużnym i owalnym lub całkiem okrągłym kształcie.

Jedynie w języku czeskim – do którego również przenikły niemieckie formy fochenze lub vochenze – bochnec, a potem bochanek zachował świąteczny charakter, pozostając nazwą specjalnego wielkanocnego pieczywa, wzbogaconego szafranem, słodką śmietanką, rodzynkami lub migdałami i nazywanego również velikonoční bochník lub mazanec.